

ONTVANGEN 02 JAN. 2017

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Drs. P. Van Dongen
Voorzitter College van Bestuur Hogeschool Van Hall Larenstein
Postbus 1528
8901 BV Leeuwarden

Directoraat-generaal Agro en Natuur
Directie Agro en Natuurkennis

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

[Redacted]

Datum - 23 DECEMBER 2016 -

Betreft Nieuw Ad programma deeltijd Voedingmiddelentechnologie Leeuwarden en Rheden

Ons kenmerk
DGAN-ANK / 16198761

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Geachte heer Van Dongen,

Op 31 oktober 2016 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Hogeschool Van Hall Larenstein om Voedingmiddelentechnologie als bekostigd Ad programma te verzorgen te Leeuwarden (hoofdvestiging) en Rheden (nevenvestiging). De Ad wordt mede verzorgd door het Nordwin Collège (t.b.v. de hoofdvestiging) en het AOC Groenhorst (t.b.v. de nevenvestiging).

Advies CDHO

De CDHO heeft mij op 13 december 2016 positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u bijgaand aan. Ik heb geconstateerd dat dit advies zorgvuldig tot stand gekomen en inhoudelijk afdoende is.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de *Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014*, heb ik besloten om in te stemmen met uw voornemen om de Ad Voedingmiddelentechnologie in samenwerking met het Nordwin College als bekostigd deeltijdprogramma in Leeuwarden te verzorgen en met uw voornemen om de Ad Voedingmiddelentechnologie in samenwerking met het AOC Groenhorst als bekostigd deeltijdprogramma in Rheden te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, 7.17 en 7.8a lid 3 en 4 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts is de *Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014* leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat de aanvraag voor de nieuwe Ad Voedingmiddelentechnologie voldoet aan de criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel. De aanvraag voor een nevenvestiging van de Ad Voedingmiddelentechnologie voldoet aan de criteria in artikel 15 lid 1 sub a en sub b van de Beleidsregel.

Voor nadere motivering verwijs ik u naar het eerder genoemd advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, derde lid, van de WHW vervalt dit besluit, indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO ter zake van de onderhavige opleiding een positief besluit toets nieuwe opleiding heeft afgegeven.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de NVAO, de CDHO, de Vereniging Hogescholen en de Dienst Uitvoering Onderwijs.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze,

ir. M.A.A.M. Berkelmans
Directeur Agro- en Natuurkennis

Bezwaarschrift

Tegen dit besluit kan degene wiens belang daarbij rechtstreeks is betrokken, binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO), Afdeling Recht en Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van dit besluit vermelde datum.

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de Directeur Agro en Natuurkennis
ir. M.A.A.M. Berkelmans
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Geachte heer Berkelmans,

datum
13 december 2016

onderwerp
Advies hbo Ad
Voedingsmiddelentechnologie
Hogeschool Van Hall
Larenstein
Leeuwarden en Rheden

ons kenmerk
2016/75

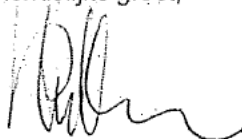
bijlagen
advies CDHO

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag van Hogeschool Van Hall Larenstein ten behoeve van de nieuwe Ad Voedingsmiddelentechnologie in Leeuwarden (hoofdvestiging) en Rheden (nevenvestiging).

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de Staatssecretaris
ir. M.H.P. van Dam
Postbus 20401
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte heer Van Dam,

Op 31 oktober 2016 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Hogeschool Van Hall Larenstein om Voedingsmiddelentechnologie als bekostigd Ad programma te verzorgen te Leeuwarden (hoofdvestiging) en Rheden (nevenvestiging). De Ad wordt mede verzorgd door het Nordwin College (t.b.v. de hoofdvestiging) en het AOC Groenhorst (t.b.v. de nevenvestiging). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
13 december 2016

onderwerp
Nieuw Ad programma

deeltijd
Hogeschool Van Hall
Larenstein
Voedingsmiddelentechnologie
Leeuwarden en Rheden

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Hogeschool van Hall Larenstein om de Ad Voedingsmiddelentechnologie in samenwerking met het Nordwin College als bekostigd deeltijdprogramma in Leeuwarden te verzorgen

ons kenmerk
2016/75

De commissie adviseert u voorts om positief te besluiten op het verzoek van Van Hall Larenstein om de Ad Voedingsmiddelentechnologie in samenwerking met het AOC Groenhorst als bekostigd deeltijdprogramma in Rheden te verzorgen.

bijlage
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2, 7.17 en 7.8a lid 3 en 4 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (Wet). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag voor de hoofdvestiging en de nevenvestiging (120 ECTS) heeft betrekking op een deeltijdprogramma voor werkenden met een baan van minimaal 0,5 fte in de voedingsmiddelentechnologie. De Ad is gekoppeld aan de bachelor Voedingsmiddelentechnologie, die zowel in Leeuwarden als in Rheden door Van Hall Larenstein wordt verzorgd. Het programma wordt, in navolging van de bacheloropleiding Voedingsmiddelentechnologie, ingedeeld in het Croho onderdeel Landbouw & Natuurlijke omgeving. De Ad in Leeuwarden wordt aangeboden in samenwerking met het Nordwin College. De Ad in Rheden wordt aangeboden in samenwerking met het AOC Groenhorst. Afgestudeerden van de Ad komen terecht bij bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie. Functies waarvoor wordt opgeleid zijn: ploegleider, productieleider, coördinator, junior kwaliteitstechnoloog, junior processtechnoloog, teamleider interne logistiek, 1° operator en projectmedewerker.

Parkstraat 28 • 2514 JK Den Haag
Postbus 85498 • 2508 CD Den Haag
T +31(0)70 850 5300
info@cdho.nl • www.cdho.nl

pagina 2 van 6 Aanvrager doet voor de hoofdvestiging een beroep op criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel. Aanvrager doet voor de nevenvestiging een beroep op de criteria in artikel 15 lid 1 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voor de nieuwe Ad Voedingsmiddelentechnologie voldoet naar de mening van de commissie aan de criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel.

De aanvraag voor een nevenvestiging van de Ad Voedingsmiddelentechnologie voldoet naar de mening van de commissie aan de criteria in artikel 15 lid 1 sub a en sub b van de Beleidsregel.

Hoofdvestiging Leeuwarden

Beoordeling artikel 6 sub a Beleidsregel

De commissie constateert dat binnen het landelijk aanbod nog geen Ad op het vlak van Voedingsmiddelentechnologie wordt verzorgd. Aangezien het een nieuw Ad programma betreft, is de commissie van mening dat de noodzaak voor het programma in de zin van de Beleidsregel is aangetoond. Het voornemen voldoet aan artikel 6 lid a van de Beleidsregel.

Beoordeling artikel 6 sub b Beleidsregel

Aanvrager doet een beroep op een arbeidsmarktbehoefte. Voor de bepaling van de arbeidsmarktbehoefte is van belang de opleiding nader te typeren. De opleiding is bèta-technisch van aard (wiskunde, chemisch rekenen, procestechnologie, toegepaste chemie etc.). Afgestudeerden houden zich volgens aanvrager bezig met het optimaliseren van bestaande producten en processen. Aanvrager heeft gegevens van het ROA verstrekt (ROA, de arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020) waaruit blijkt de vraag naar techniek en landbouw sterk zal toenemen. ROA verwacht 90.100 baanopeningen in de periode 2015-2020 voor hbo techniek en 7.500 voor hbo landbouw. De perspectieven voor hbo techniek en hbo landbouw zijn goed en de toekomstige knelpunten in de personeelsvoorziening voor beide beroepen zijn groot (Bron: ROA AIS).

De levensmiddelenindustrie is de grootste tak van de Nederlandse industrie met 133.000 werknemers. Vertegenwoordigers uit de industrie zijn vertegenwoordigd in de taskforce van de Human Capital Agenda Food & Feed. Uit de Human Capital Agenda Food&Feed blijkt dat de levensmiddelenindustrie meer technisch en technologisch geschoold personeel nodig heeft met een mbo- of hbo-diploma (Leren en werken, werken en leren, p. 9). Tot 2022 gaat het om 1600 medewerkers per jaar, waarvan ca. 400 medewerkers op hbo niveau, waarvan ca. 240 medewerkers hbo voedingsmiddelentechnologie. De taskforce stelt duurzame inzetbaarheid van personeel -een leven lang leren- centraal. Hiervoor is onder andere meer uitstroom van de beroepsopleidingen en doorlopende leerlijnen vereist. Een relatief groot deel van de werknemers in de sector heeft een mbo opleiding. De sector beschrijft de behoefte aan innovaties. Hierdoor stellen bedrijven andere kwaliteitseisen aan nieuwe werknemers. De sector geeft aan te kampen met krapte op de arbeidsmarkt.

Aanvrager heeft tevens een korte werkveldraadpleging gehouden waarin bedrijven aan hebben gegeven dat een aantal medewerkers uit hun organisatie in aanmerking komt om deze Ad te volgen.

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 3 van 6 Alles overwegend is de commissie van mening dat de aanvraag voldoet aan een arbeidsmarktbehoefte. Het initiatief zal geen extra druk op de arbeidsmarkt genereren omdat het gaat om opscholing van werkenden. De aanvraag voldoet aan criterium b in artikel 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling artikel 6 sub c Beleidsregel

De commissie is van mening dat de aanvraag voldoet aan het zwaartepunt 'voedsel, voeding en gezondheid'. Het feit dat de Ad aansluit bij een zwaartepunt betekent dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij er al voldoende Ad's zijn om in de behoefte te voorzien.

Vanaf 31 oktober 2016 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Van Hall Larenstein om de Ad Voedingsmiddelentechnologie in Leeuwarden en Rheden aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De commissie heeft op 10 november 2016 een zienswijze ontvangen van de Hanzehogeschool Groningen. De Hanzehogeschool betreurt dat Van Hall Larenstein geen afstemmingsoverleg heeft gevoerd over dit initiatief. De Hanzehogeschool is van mening dat de Ad concurreert met haar hbo bachelor Voeding en Diëtetiek. De commissie is van mening dat deze Ad niet met deze bachelor concurreert omdat het verschillende functieniveaus betreft. Daarnaast is de commissie van mening dat de aard van beide opleidingen geheel anders is. De Ad is technisch van aard terwijl de bachelor Voeding en Diëtetiek vooral gericht is op het motiveren en/of begeleiden van mensen om anders te gaan eten. Tevens gaat het om opscholing van werkenden, terwijl de bachelor Voeding en Diëtetiek een voltijdprogramma betreft, gericht op een andere doelgroep studenten. Voorts zal geen sprake zijn van kannibalisatie. In 2014-2015 volgden 198 eerstejaars studenten de bachelor in Groningen. Aanvrager is voornemens om in Leeuwarden en Rheden gezamenlijk 30 werkenden op te leiden (2x15 studenten).

Aanvrager is voornemens in Leeuwarden 15 eerstejaars studenten deze Ad te laten volgen. De landelijke instroom in het groene domein in 2014-2015 per Ad betrof tussen de 1 en 38 studenten. De commissie vindt een inschatting van 15 studenten in Leeuwarden realistisch.

De commissie constateert dat het initiatief aansluit bij doelstellingen binnen het sectorplan Groen om de instroom in het groene hbo te vergroten en te zorgen voor doorstroom vanuit het mbo en onderlinge uitwisseling tussen mbo en hbo. Voorts constateert de commissie dat de aanvraag aansluit bij een aantal thema's die benoemd zijn als regionale speerpunten in de Noordelijke Innovatie Agenda 2014-20, in het bijzonder de thema's voedselzekerheid en gezondheid. Aangezien er nog geen verwant aanbod bestaat en de arbeidsmarktbehoefte onder criterium b is aangetoond, constateert de commissie dat er vanuit de arbeidsmarkt gezien ruimte is voor deze Ad.

Op de locatie in Leeuwarden zijn het Nordwin College en Van Hall Larenstein gevestigd op dezelfde campus. Uit het voornoemde rapport van de taskforce Food & Feed blijkt dat de samenwerking tussen deze mbo instelling en de hbo instelling soepel verloopt en dat sprake is van efficiënte bedrijfsvoering.

pagina 4 van 6 Aanvrager geeft aan dat het curriculum is ontwikkeld door docenten van de mbo en hbo instelling gezamenlijk. Verder is er een lector Health & Food en een lector Food Safety bij de gelijknamige bacheloropleidingen betrokken. De aanvraag voldoet aan artikel 6 sub c van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek om de nieuwe Ad Voedingsmiddelentechnologie in Leeuwarden te verzorgen.

Nevenvestiging Rheden

art. 15 lid 1 sub a Beleidsregel

De commissie heeft bij de beoordeling van artikel 6 sub b Beleidsregel geconstateerd dat de aanvraag aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. Uit gegevens van het ROA, maar ook uit verwachtingen van het werkveld blijkt dat de werkgevers de huidige uitstroom zowel kwantitatief als kwalitatief onvoldoende achten om tegemoet te kunnen komen aan de maatschappelijke eisen op het gebied van innovatie, duurzaamheid, gezondheid en voedselzekerheid. Werkgevers hebben aangegeven bereid te zijn om studenten deze Ad in deeltijd te laten volgen. De commissie is van mening dat de aanvraag voldoet aan artikel 15 lid 1 sub a van de Beleidsregel.

art. 15 lid 1 sub b Beleidsregel

Aanvrager verwacht op de locatie Rheden 15 eerstejaars studenten. In 2014-15 volgden 59 studenten in Rheden de bachelor Voedingsmiddelentechnologie. De commissie is van mening dat de instroominschatting voor de Ad realistisch is. De commissie is van mening dat de inbedding in de regionale kennisinfrastructuur is verzekerd. De bacheloropleiding wordt in Rheden verzorgd en het AOC Groenhorst verzorgd in Ede (op ca. 25 km afstand) de driejarige opleiding Vakexpert Food Quality/Technology. Het AOC biedt in Velp (gemeente Rheden) andere (mbo-)opleidingen aan.

Voor het overige verwijst de commissie naar haar beoordeling van de aanvraag voor de hoofdvestiging Leeuwarden bij artikel 6 sub c van de Beleidsregel. De commissie is van mening dat de aanvraag voldoet aan artikel 15 lid 1 sub b van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek om de Ad Voedingsmiddelentechnologie tevens in Rheden te verzorgen.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Aan de hand van de criteria genoemd in artikel 15 eerste lid in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 worden voornemens tot het vestigen van (een deel van) een opleiding in een andere gemeente beoordeeld op doelmatigheid.

De nevenvestigingsplaats van een opleiding kan alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria in art. 15 lid 1 sub a en art. 15 lid 1 sub b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenoemde opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken², wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

² In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.